

## Täysistunto

### Keskiviikko 5.5.2021 klo 14.00—20.07

#### 5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vesiliikennelain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 54/2021 vp

##### *Lähetekeskustelu*

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan tässä kohtaa enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Ministeri Harakka, olkaa hyvä.

##### *Keskustelu*

**17.04 Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka** (esittelypuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! Käsittelyssä on hallituksen esitys vesiliikennelain muuttamisesta. Muutoksella on tarkoitus lisätä vesiliikenteen turvallisuutta ja helpottaa sen valvontaa.

Vesiliikennelain kokonaisuus tuli voimaan 1. kesäkuuta viime vuonna. Tarpeita lain täsmäntämiseksi on ilmennyt muun muassa viime kesän valvonnan yhteydessä sekä täysin uudentyyppisten vesikulkuneuvojen tultua markkinoille.

Ehdotamme ensinnäkin, että lakia täsmennettäisiin niin, että sen vesialueella liikkumisen kieltö ja rajoitusasioita koskeva kuulutusmenettely muutettaisiin vastaamaan hallintolain sääntelyä julkisista kuulutuksista ja että laissa otettaisiin huomioon se, mitä liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetussa laissa säädetään lauttaväylien väylänpidosta. Samoin ehdotamme, että yhtenä vesialueiden valvojatahona huomioidaan Metsähallituksen erävalvojat tätä koskevan lain mukaisesti.

Ehdotamme myös, että tietyillä vesikulkuneuvoilla liikkuvilta voitaisiin kieltää pääsy tietyille sulkukanaville tai heidän pääsyään niille voitaisiin rajoittaa, jos se olisi turvatonta tällaisen vesikulkuneuvon päällikölle, siinä kuljetettavalle muulle henkilölle tai itse vesikulkuneuvolle. Kielto tai rajoitus voisi koskea esimerkiksi vesiskoottereilla liikkumista sellaisilla vanhemmilla sulkukanavilla, joilla virtaus on voimakasta.

Lisäksi esitämme, että huviveneitä suurempien huvialusten eli yli 24-metrinen huvialusten nykyisiä kelpoisuusvaatimuksia ja varustevaatimuksia tarkennettaisiin ja että väyläpäättöksiä ja vesikulkuneuvojen rekisteröintejä koskevia menettelyjä tarkennettaisiin.

Vielä ehdotamme, että lisättäisiin lakiin mahdollisuus myöntää poikkeuksia tietyn urheiluun tai vapaa-ajan viettoon tarkoitetun vesikulkuneuvotyypin varusteita ja tarvikkeita koskevista määräyksistä. Säännös olisi tarpeen, koska markkinoille tulee sellaisia aivan uusia vesikulkuneuvoja ja on tullut ja tulee varmasti jatkossakin, joiden on käytännössä mahdotonta täyttää kaikkia lain varustevaatimuksia, kuten vaatimusta vesipumpusta tai

## **Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2021 vp**

muusta välineestä veden poistamiseksi. Tällaisia uusia Suomessakin jo käytössä olevia vesikulkuneuvoja ovat esimerkiksi moottorilla varustetut lainelaudat. Poikkeus edellyttäisi kuitenkin aina sitä, ettei turvallisuutta tai ympäristöä vaaranneta.

Merenkulun turvalaitteiden määrittelyyn esitämme lisättäväksi virtuaaliset turvalaitteet. Niitä käytettäisiin lähinnä tilapäisesti alueilla, joilla on vaikea ylläpitää fyysistä turvalaitetta, esimerkiksi vaikeissa jääolosuhteissa. Tämä edistäisi paitsi vesiliikenteen turvallisuutta myös merenkulun automaatiota.

Ja ehdotamme lisäksi, että jos merikartta puuttuu sellaiselta matkalta, joka edellyttää reitin suunnittelua, ei voitaisi enää tuomita vesikulkuneuvon päällikköä sakkoon, koska tätä sääntelyä on pidetty liian tulkinnanvaraisena ja siksi vaikeasti valvottavana. Valvonnan helpottamiseksi ehdotamme myös, että rekisteröintirikkomuksia ja nopeusrajoitusten rikkomisia koskevaa sääntelyä selkeytettäisiin nykyisestä.

Lain on tarkoitus tulla voimaan 1. päivänä heinäkuuta 2021.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Edustaja Kymäläinen.

**17.08 Suna Kymäläinen sd:** Arvoisa herra puhemies! Kiitos ministeri Harakalle lain eduskuntaan tuomisesta ja tästä hyvästä esittelystä lain osalta ja kiitos siitä, että käytännön valvonnan yhteydessä huomattuihin haasteisiin on lainsäädännöllä pyritty välittömästi puuttumaan.

Arvoisa puhemies! Nyt käsittelyssä olevalla esityksellä ehdotetaan siis muutettavaksi uutta vesiliikennelakia, joka astui voimaan 1. kesäkuuta 2020. Viime kesänä voimaan astunut uudistus oli laaja, joten on ymmärrettävää, että käytännön kokemuksen myötä on herännyt tarpeita lain täsmentämiselle eräin osin. Tämän esityksen tarkoituksena on ennen kaikkea parantaa vesiliikenteen turvallisuutta sekä helpottaa ja selkiyttää viranomaisten käytännön valvontatehtäviä. Varmasti kaikki tässä salissa pidämmekin näitä tavoitteita tärkeinä.

Eräs keskeisimpiä ja turvallisuuden kannalta tärkeimpiä muutoksia esityksessä ehdotetuista on, että tiettyjen vesikulkuneuvojen liikkumista sulkukanavissa voitaisiin rajoittaa tai pääsy sulkukanaviin estää. Viime aikoina erilaiset uudet vesikulkuneuvot ovat yleistyneet ja sulkukanavissa sekä ylipäättään vesillä liikkuminen on lisääntynyt. Osa Suomen sulkukanavista on kuitenkin vanhoja tai niissä käy niin kova virtaus, että niissä ei välttämättä ole turvallista liikkua kaikilla vesikulkuneuvoilla. Tästä syystä onkin katsottu tarpeelliseksi, että sulkukanavissa liikkumista voitaisiin tarvittaessa rajoittaa tai estää tiettyjen kulkuneuvojen, kuten esimerkiksi vesiskootterien, kohdalla.

Arvoisa puhemies! Myös esimerkiksi viranomaisvalvonnan kannalta lakia on keskeistä täsmentää. Uusi laki oli viime kesän veneilykaudella käytössä ensimmäistä kertaa, ja tuolloin viranomaiset huomasivat haasteita tiettyjen lainkohtien tulkinnassa ja sitä kautta lain mahdollistamien sanktioiden määräämisessä. Näiden muutosten lisäksi esitetään eräitä muita pitkälti teknisluonteisia täsmennyksiä.

Arvoisa puhemies! Ehdotettujen muutosten toivotaan tulevan voimaan heinäkuun alussa, jotta niitä voitaisiin soveltaa jo tulevan kesän veneilykauden aikana. Me olemme liikenne- ja viestintävaliokunnassa jo ottaneet tämän esityksen ennakkokäsittelyyn, jotta laki saataisiin määräaikaan mennessä hyväksytyksi.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Edustaja Multala.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2021 vp

**17.10 Sari Multala kok:** Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille ja valiokunnan puheenjohtajalle tämän esityksen esittelystä. Itsekin tässä kuuntelin, mitä muutoksia juuri hyväksyttyyn lakiin on tulossa, ja ehkä tähän tämä puheenvuoroni pointti liittyykin. Tässä vesiliikennelaissahan ei ollut silloin viimeksikään, kun tätä käsiteltiin, mitään poliittisia intohimoja. Se oli pitkään ja hartaasti ministeriössä hyvässä yhteistyössä alan eri toimijoiden kanssa valmisteltu, ja myös täältä eduskunnasta sujuvasti läpi meni ja voimaan tuli, ja nyt tehdään sitten tämmöisiä tiettyjä täsmennyksiä, jotka varmasti ovat myös ihan perusteltuja, vaikka en nyt itse niihin ennakolta niin tarkkaan olekaan tutustunut.

Tämä pointtini liittyy viestintään. Kun nyt ensin pitkän aikaa valmistelussa ollut uusi laki on ollut vain vähän aikaa voimassa ja nyt jo heti siihen tehdään uusia muutoksia, niin miten olette ministeriössä ajatelleet tämän ikään kuin viestinnän niille, jotka tuolla vesillä liikkuvat? Se, kuinka harvalukuinen joukko meillä täällä salissakin on tästä asiasta puhumassa, kertoo ehkä siitä, että vesillä liikkuminen ei ole ihan niin yleistä kuitenkaan, vaikka meillä kaunis saaristo ja upeat paikat liikkua onkin, ja siten sen joukon tavoittaminen, jotka siellä liikkuvat, ei varmasti tapahdu ainakaan pelkästään täällä eduskunnassa puhumalla, vaan tarvitaan ihan kohdennettua viestintää, jotta ihmiset eivät ainakaan sitten ikään kuin tietänsä tahtoon rikkoisi lakia.

Arvoisa puhemies! Ehkä sen vielä tähän totean, että yleisesti ottaenhan suomalaisten kyky toimia niin vesillä kuin maalla on hyvä, ja tunnetaan hyvin niin lainsäädäntö kuin muutkin vaatimukset, esimerkiksi nyt mitä tulee veneiden katsastamiseen ja niin edelleen. Mutta kuitenkin on myös fakta, että tekninen apuvälineistö on kehittynyt vauhdilla, ja se on tietysti hyvä asia, se parantaa monella tavalla turvallisuutta. Toisaalta se antaa monesti vähän valheellisenkin turvallisuudentunteen, eikä välttämättä enää osata navigoida veneillä, jotka kulkevat erittäin kovaakin vauhtia. Itse asiassa melko kovaakin vauhtia kulkevien veneiden kuljettamiseenhan ei mitään erityistä lupakirjaa tarvita. Sen vuoksi onkin erittäin tärkeää, että jatkossakin meillä on erittäin hyvä ja kattava mahdollisuus kouluttautua, ja toivottavasti sitä myös mahdollisimman monet käyttävät.

Arvoisa puhemies! Kysyn kuitenkin, jos ministerillä on mahdollisuus vastata: onko ministeriössä käyty keskustelua, jatkettu sitä keskustelua, jota käytiin silloin tämän vesiliikennelain valmistelun yhteydessä, tämmöisestä ikään kuin veneajokortista? Tiedän, että siihen oli aika paljon vastustusta, mutta myös joitakin toiveita, että sellaisia lähdetäisiin kehittämään. Onko tätä keskustelua nyt vielä jatkettu, kun näitä tarkennuksia tänne tuotiin?

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Edustaja Ronkainen.

**17.13 Jari Ronkainen ps:** Arvoisa puhemies! Kiitoksia ministerille esittelystä ja samoin valiokunnan puheenjohtajalle omasta puheenvuorostaan. Aina kun puhutaan liikenneasioista, kun sanotaan sana ”turvallisuus”, niin minulle se on sellainen, mikä menee kaiken edelle — ja tässä ministerikin nosti sen omassa puheenvuorossaan hyvin esille.

Vesikulkuvälineet ja varsinkin uudet vesikulkuvälineet: Minusta nykyään tuntuu, että kaikkeen vedessä liikkuvaan, mihin vain pystytään rakentamaan moottori, sellainen rakennetaan, ja senpä takia nyt kysynkin: pystyttekö te ottamaan kaiken huomioon tässä kohtaa? Toivottavasti näin, kun kuitenkin kehitys menee kovaa vauhtia eteenpäin.

Sitten toinen huomio on, samoin kuin tässä edustaja Multalalla, tämä viestinnän puoli: kun puhutaan tuoreesta laista ja meillä on muistakin lainsäädännöistä sitä kokemusta, että

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2021 vp

on tuore laki olemassa ja sitä ruvetaan heti muuttamaan, niin miten se hoidetaan, ettei tule epäselvyyksiä ja muuta ja että varmasti oikea tieto menee eteenpäin? — Kiitos.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Näin, ja nyt ministeri Harakka, olkaa hyvä.

**17.15 Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia valiokunnan puheenjohtajalle ja muille edustajille hyvistä puheenvuoroista ja kysymyksistä.

Jos itsekkin aloittaisin tuosta turvallisuudesta, joka on tässä ylipäättään vahvasti esillä kaikkien kulkumuotojen osalta: Meillä on nyt juuri valmisteilla ajokorttilain muutokset, ja siinä lähtökohtana on nimenomaan nuorten kuljettajien turvallisuuden parantaminen, mutta se ei tietenkään ole myöskään vesillä liikkumisen osalta yhtään sen vähäisempi huoli, ja siihen viime kesä antoi toki myöskin aiheita. Se keskustelu, mitä silloin käytiin veneilykortista, kyllä on otettu huomioon, ja meillä on juuri nyt tekeillä laajempi liikenneturvallisuusstrategia, jonka yhteydessä tätä keskustelua voidaan tarvittaessa käydä vielä lisää. Siinä todellakin hyvin monipuolisesti käsitellään liikenneturvallisuusasioita. Lakihan siis edellyttää tällä hetkellä tarvittavaa ikää, kykyä ja taitoa vesikulkuneuvon hallitsemisessa ja moottorivesikulkuneuvon osalta 15 vuoden ikää, mutta jo nyt on mahdollisuus edellyttää päälliköltä 18 vuoden ikää ja osoitusta siitä, että hallitsee tarvittavat tiedot ja kyvyt, jolloin siis näin ollen tarvittaessa tätä asiaa voidaan myöskin tiukentaa.

Tiedottaminen ja viestintä on aina tärkeätä lakimuutosten osalta. Silloin kun viime kesänä tätä voisi sanoa kokonaan uutta lakia tehtiin, siinä oli totta kai valtava määrä asioita, jotka olivat uusia ja tiedotettavia, ja varmaankaan kaikkia ei edes voitukaan saada ihmisille täysin läpi. Mutta kun katsoo näitä muutosesityksiä, niin näissä itse asiassa on hyvin vähän mitään uusia rajoituksia. Oikeastaan ne koskevat vain näitä kaikkein isoimpien veneiden päälliköiden edellytyksiä. Sen sijaan taas aika monelta osin sitten vapautetaan ja suhtaudutaan helläkätisemmin toimintaan, jolloin kuvittelisin, että ne ovat sitten useimmille aika miellyttäviä yllätyksiä, jos niihin on edes varautunut. — Kiitos.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Vielä liikenne- ja viestintävaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Kymäläinen.

**17.17 Suna Kymäläinen sd:** Arvoisa herra puhemies! Kiitos ministerille jo selvennöksistä. Ihan muutaman esimerkin esitettyihin kysymyksiin ja ministerin puheenvuoron jatkoksi toteaisin.

Tosiaan varustevaatimuksiin ehdotetaan näitä poikkeamismahdollisuuksia niin, että näitä suurempien huviveneiden tai huvialusten kelpoisuusvaatimuksia tai varustevaatimuksia esitetään tarkennettavaksi, mutta kuten ministeri juuri sanoi, poikkeuksia voitaisiin myöntää esimerkiksi urheilu- ja vapaa-ajan viettoon tarkoitettujen vesikulkuneuvotyyppien varusteisiin ja tarvikkeisiin koskeviin määräyksiin. Esimerkiksi monissa sellaisissa jo vesiliikenteessä olevissa kulkuneuvoissa kuin esimerkiksi moottorilla varustetuissa lainelaudoissa on turhaakin varustevaatimusta tällä hetkellä tämän uuden, vuosi sitten määrätyn lain osalta olemassa. Samaten merenkulun turvalaitteen määritelmään lisättäisiin virtuaaliset turvalaitteet, joita käytettäisiin lähinnä tilapäisesti alueilla, joilla on vaikea ylläpitää fyysistä turvalaitetta. Lisäksi ehdotetaan esimerkiksi selvennyksiä rekisteröintirikkomuksia tai nopeusrajoitusten rikkomisia koskevaan sääntelyyn. Toisaalta ehdotetaan asianmukais-

### **Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2021 vp**

ten merikarttojen puutteesta vesikulkuneuvossa, ettei siitä enää voisi tuomita vesikulkuneuvon päällikköä sakkoon. Eli nämä tarkennukset ovat hyvin käytännönläheisiä ja helpottavat sitä vesillä liikkumista ja tuovat turvallisuutta. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.